

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ ORGANIZMŲ APGALVOTO IŠLEIDIMO
Į APLINKĄ, TIEKIMO RINKAI TVARKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO**

2004 m. balandžio 29 d. Nr. D1-225
Vilnius

(Antraštė ir preambulė –
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2011 m. rugsėjo 29 d. įsakymo Nr. D1-762
(nuo 2011 m. spalio 6 d.)
(Žin., 2011, Nr. 120-5674) redakcija)

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (Žin., 1992, Nr. 5-75; 1996, Nr. 57-1335; 2002, Nr. 2-49) 6 straipsnio 9 dalimi, Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatymo (Žin., 2001, Nr. 56-1976; 2003, Nr. 34-1419) 4 straipsniu,

1. T v i r t i n u Genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką, tiekimo rinkai tvarkos aprašą (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 2 d. įsakymą Nr. 467 "Dėl genetiškai modifikuotų organizmų ar jų produktų pateikimo į rinką, apgalvoto išleidimo į aplinką ar ribotai naudoti pranešimų Lietuvos Respublikoje pateikimų ir leidimų išdavimo tvarkos patvirtinimo" (Žin., 2002, Nr. 89-3816);

2.2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 4 d. įsakymą Nr. 412 "Dėl aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 2 d. įsakymo Nr. 467 "Dėl genetiškai modifikuotų organizmų ar jų produktų pateikimo į rinką, apgalvoto išleidimo į aplinką ar ribotai naudoti pranešimų Lietuvos Respublikoje pateikimo ir leidimų išdavimo tvarkos patvirtinimo" pakeitimo" (Žin., 2003, Nr. 79-3621).

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
aplinkos ministro
2004 m. balandžio 29 d.
įsakymu Nr. D1-225

**GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ ORGANIZMŲ APGALVOTO IŠLEIDIMO Į
APLINKĄ, TIEKIMO RINKAI TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Genetiškai modifikuotų organizmų išleidimo į aplinką, tiekimo rinkai tvarkos aprašo (toliau - Tvarka) tikslas - reglamentuoti genetiškai modifikuotų organizmų ar tokių organizmų kombinacijų kaip savarankiškų produktų ar esančių kituose produktuose (toliau - GMO) apgalvoto išleidimo į aplinką ir tiekimo rinkai,

taip pat šių veiksmų kontrolės reikalavimus, paraiškų ir pranešimų išleisti į aplinką ir tiekti rinkai reikalavimus, leidimų ar sutikimų išdavimo, sustabdymo, nutraukimo ir atnaujinimo procedūras. Nustatant minėtus reikalavimus, siekiama apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką. Ši Tvarka parengta įgyvendinant 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinančią Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 77) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/27/EB (OL 2008 L 81, p. 45), Europos Komisijos 2002 m. liepos 24 d. sprendimą 2002/623/EB, pateikiantį nurodymus, papildančius Direktyvos 2001/18/EB II priedą (OL 2004 specialusis leidimas, 15 skyrius, 7 tomas, p. 118), Tarybos 2002 m. spalio 3 d. sprendimą 2002/811/EB, pateikiantį nurodymus, papildančius Direktyvos 2001/18/EB VII priedą (OL 2004 specialusis leidimas, 15 skyrius, 7 tomas, p. 188), Tarybos 2002 m. spalio 3 d. sprendimą 2002/812/EB, pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/18/EB nustatantį sutrumpintą informacijos pateikimo apie genetiškai modifikuotų organizmų kaip atskirų produktų ar esančių kituose produktuose pateikimą į rinką formą (OL 2004 specialusis leidimas, 15 skyrius, 7 tomas, p. 198), Tarybos 2002 m. spalio 3 d. sprendimą 2002/813/EB, pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/18/EB nustatantį sutrumpintą informacijos pateikimo pranešimui apie apgalvotą genetiškai modifikuotų organizmų išleidimą į aplinką dėl kitokių tikslų nei jų pateikimas į rinką formą (OL 2004 specialusis leidimas, 15 skyrius, 7 tomas, p. 223), Europos Komisijos 2003 m. rugsėjo 29 d. sprendimą 2003/701/EB dėl genetiškai modifikuotų aukštesniųjų augalų apgalvoto išleidimo į aplinką bet kuriuo tikslu, išskyrus pateikimą į rinką, rezultatų pateikimo formos sukūrimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/18/EB (OL 2004 specialusis leidimas, 15 skyrius, 7 tomas, p. 617).

2. Ši Tvarka netaikoma:

2.1. maisto produktams ir pašarams, kuriuos reglamentuoja 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų (OL 2004 specialusis leidimas, 13 skyrius, 32 tomas, p. 432) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 298/2008 (OL 2008 L 97, p. 64);

2.2. iš GMO arba jų kombinacijų sudarytiems ar jų turintiems žmonėms skirtiems ir veterinarijos vaistams;

2.3. genetiškai modifikuotiems organizmams ar jų produktams, gabenamiems tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją, jeigu jie Lietuvos Respublikos teritorijoje neperkraunami;

2.4. ribotam genetiškai modifikuotų organizmų naudojimui, kurį reglamentuoja Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų riboto naudojimo Lietuvos Respublikoje tvarka, patvirtinta aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. 413 (Žin., 2003, Nr. 80-3671);

2.5. jei taikant organizmų genetinės modifikacijos metodus nebuvo naudojamos rekombinantinės nukleino rūgšties molekulės arba genetiškai modifikuoti organizmai, išskyrus organizmus, kurie sukuriama taikant vieną ar kelis toliau išvardytus metodus:

2.5.1. mutagenezė;

2.5.2. organizmų, kurie, taikant tradicinius veisimo metodus, gali keistis genetinė medžiaga ir augalinių ląstelių suliejimą (įskaitant protoplazminį suliejimą).

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

3. Šioje Tvarkoje vartojamos sąvokos:

3.1. Paraiška - juridinio ar fizinio asmens, ketinančio išleisti į aplinką GMO, pirminė informacija;

3.2. Pranešimas - šioje Tvarkoje nustatytos informacijos pateikimas Kompetentingai institucijai;

3.3. Pranešėjas - juridinis ar fizinis asmuo, valstybėje narėje ar kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialai, kitos užsienio valstybės juridinio asmens ar kitos organizacijos filialas, įsteigtas Lietuvos Respublikoje, pateikiantis pranešimą;

3.4. Leidimas - dokumentas, skirtas kontroliuoti GMO apgalvotą išleidimą į aplinką, siekiant reglamentuoti jų naudojimą Lietuvos Respublikoje;

3.5. Sutikimas - dokumentas, skirtas kontroliuoti GMO tiekimą rinkai, siekiant reglamentuoti jų naudojimą konkrečiomis naudojimo sąlygomis, nustatytoje aplinkoje ir (arba) geografinėje srityje;

3.6. Genetiškai modifikuotas organizmas - organizmas, išskyrus žmogų, kuriame genetinė medžiaga yra pakeista tokiu būdu, kuris paprastai nepasitaiko natūraliai dauginantis ir (arba) natūralios rekombinacijos atveju:

3.6.1. pagal šį apibrėžimą genetinė modifikacija įvyksta taikant:

3.6.1.1. rekombinantinius nukleino rūgšties metodus, kuriais gaunamos naujos genetinių medžiagų kombinacijos, įterpiant kokių nors būdu į bet kurį virusą, bakterines plazmidas ar kitas vektorių sistemas už organizmo ribų paimtas nukleino rūgšties molekules ir prijungiant jas prie šeimininko, kuriame paprastai tokių molekulių nepasitaiko, tačiau kuriame jos gali toliau daugintis;

3.6.1.2. metodus, kuriais į organizmą tiesiogiai įterpiama ne pačiame organizme paruošta paveldima medžiaga, įskaitant mikroinjekcijas, makroinjekcijas ir mikrokapsuliuojimą;

3.6.1.3. ląstelių suliejimo (įskaitant protoplazminį suliejimą) ar hibridizacijos metodus, kai gaunamos naujos gyvos ląstelės su naujomis paveldimos genetinės medžiagos kombinacijomis, suliejant dvi ar daugiau ląstelių tokiomis metodais, kurie natūraliai gamtoje neegzistuoja;

3.6.2. pagal šį apibrėžimą genetinė modifikacija neįvyksta, jei nenaudojamos rekombinantinės nukleino rūgšties molekulės arba genetiškai modifikuoti organizmai, kurie buvo gauti kitais nei šios Tvarkos 2.5 punkte nurodytais metodais:

3.6.2.1. in vitro apvaisinimas;

3.6.2.2. tokie natūralūs procesai, kaip konjugacija, transdukcija, transformacija;

3.6.2.3. poliploidų sužadinimas;

3.7. Tiekimas rinkai - produkto tiekimas trečiosioms šalims už užmokestį arba nemokamai;

3.8. toliau išvardyti veiksmai tiekimu rinkai nelaikomi:

3.8.1. Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų tiekimas naudoti veikloje, kurią reglamentuoja Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų riboto naudojimo Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašas, patvirtintas aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. 413 (Žin., 2003, Nr. 80-3671; 2010, Nr. 110-5650), įskaitant kultūros surinkimą;

3.8.2. GMO, išskyrus 3.8.1 punkte minėtus mikroorganizmus, naudojimas tik toje veikloje, kur taikomas reikiamos griežto ribojimo priemonės, apribojančios jų sąlytį su gyventojais ir aplinka bei užtikrinančios aukštą gyventojų ir aplinkos pasaulio lygį;

3.8.3. GMO tiekimas naudoti tik apgalvotam išleidimui į aplinką, kuris atitinka šios Tvarkos VI skyriuje nustatytus reikalavimus;

3.9. Produktas - preparatas, turintis GMO ar GMO kombinaciją arba iš jų susidedantis, kuris tiekiamas rinkai;

3.10. Komisija - Europos Komisija;

3.11. Kompetentinga institucija - Aplinkos ministerija;

3.12. Suinteresuotos valstybės institucijos - Sveikatos apsaugos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

4. Kitos šioje Tvaroje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatyme (Žin., 2001, Nr. 56-1976), Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 4 d. įsakyme Nr. 413 "Dėl Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų riboto naudojimo Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo", Lietuvos Respublikos aplinkos ministro, sveikatos apsaugos ministro, žemės ūkio ministro, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 31 d. įsakyme Nr. 681/689/525/753 "Dėl Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų, genetiškai modifikuotų organizmų arba jų kaip atskirų produktų ar esančių kituose produktuose rizikos žmonių sveikatai ir aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo" (Žin., 2003, Nr. 12-456; 2010, Nr. 120-6151) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

III. RIZIKOS APLINKAI VERTINIMAS

5. Prieš pateikdamas Aplinkos ministerijai pranešimą ir paraišką gauti Leidimą GMO išleisti į aplinką ar raštišką Sutikimą GMO tiekti rinkai, pranešėjas privalo įvertinti riziką aplinkai:

5.1. pagal Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų, genetiškai modifikuotų organizmų arba jų kaip atskirų produktų ar esančių kituose produktuose rizikos žmonių sveikatai ir aplinkai vertinimo tvarkos aprašą;

5.2. įtraukiant bibliografinius šaltinius ir naudojamus galiojančius metodus;

5.3. pagal šios Tvarkos 5.1 ir 5.2 punktus, įtraukiant specifinę rizikos ekspertizę, kai genetiškai modifikuotas organizmas turi genų, atsparių antibiotikams, vartojamiems žmonėms ir gyvūnams gydyti. Genetiškai modifikuotame organizme esantys atsparūs antibiotikams žymenys turi būti panaikinti:

5.3.1. iki 2004 m. gruodžio 31 d. pagal šios Tvarkos VII skyrių į rinką pateikiamuose GMO;

5.3.2. iki 2008 m. gruodžio 31 d. pagal šios Tvarkos VI skyrių išleisti į aplinką leidžiamuose GMO.

IV. BENDRI REIKALAVIMAI PARAIŠKAI IR PRANEŠIMUI

6. Pranešėjas teikia paraišką Aplinkos ministerijai gauti Leidimą ar raštišką Sutikimą šioms veikloms vykdyti:

6.1. apgalvotai išleisti į aplinką GMO kitais nei tiekimo rinkai tikslais pagal šios Tvarkos 8 priedą;

6.2. tiekti rinkai GMO pagal šios Tvarkos 9 priedą.

7. Pranešėjas Leidimui ar Sutikimui gauti pateikia Aplinkos ministerijai užpildytą paraiškos formą pagal šios Tvarkos 1 priedą bei pranešimą raštu ir elektronine forma.

8. Pranešėjas dokumentus, reikalaujamus šioje Tvaroje, turi pateikti rašytinėje ir elektroninėje formoje.

9. Pranešėjas, pateikęs pranešimą Aplinkos ministerijai, gali bet kuriuo pranešimo nagrinėjimo proceso metu jį atsiimti. Atsiėmus pranešimą, jo nagrinėjimo procesas nutraukiamas.

10. Pranešėjo kitos valstybės Europos Sąjungos narės kompetentingai institucijai pateikto pranešimo atmetimas neatima iš pranešėjo teisės pateikti pranešimą Aplinkos ministerijai.

11. Pranešėjas turi raštiškai informuoti kompetentingą instituciją apie apgalvotą GMO išleidimą į aplinką, derliaus nuėmimą ir atliekų utilizavimą likus 2 savaitėms iki veiklos pradžios.

V. KONFIDENCIALI INFORMACIJA

12. Pagal šią Tvarką pateiktame pranešime pranešėjas gali nurodyti informaciją, kurios atskleidimas galėtų pakenkti jo konkurencingumui, dėl ko ji turėtų būti laikoma konfidencialia. Tokiu atveju pranešėjas privalo pateikti Aplinkos ministerijai tokį konfidencialumą pagrindžiančius dokumentus, kuriuos būtų įmanoma patikrinti.

13. Konfidencialia negali būti laikoma informacija:

13.1. bendras genetiškai modifikuoto (-ų) organizmo (-ų) ar jo (-ų) produkto (-ų) aprašas, pranešėjo vardas (pavadinimas) ir adresas, išleidimo į aplinką tikslas, vieta ir tikslinė paskirtis;

13.2. genetiškai modifikuoto (-ų) organizmo (-ų) ar jo (-ų) produkto (-ų) stebėsenos ir reagavimo į kritines situacijas metodai ir planai;

13.3. rizikos aplinkai vertinimas;

13.4. informacija, pateikta paraiškoje.

14. Aplinkos ministerija, pasikonsultavusi su pranešėju, nusprendžia, kuri informacija bus laikoma konfidencialia, ir apie savo sprendimą raštu praneša pranešėjui.

15. Aplinkos ministerija neatskleidžia trečiosioms šalims jokios pagal šią Tvarką gautuose pranešimuose esančios ar pasikeistos konfidencialios informacijos ir gina su gautais duomenimis susijusias intelektinės nuosavybės teises.

16. Jei pranešėjas, nesvarbu dėl kokios priežasties, atsiima pranešimą, Aplinkos ministerija, Suinteresuotos valstybės institucijos, GMO valdymo priežiūros komitetas (toliau - Priežiūros komitetas) ir GMO ekspertų komitetas (toliau - Ekspertų komitetas), kuriems pagal kompetenciją buvo pateikti pranešimai su konfidencialia informacija, privalo saugoti pateiktos informacijos konfidencialumą.

VI. APGALVOTAS GMO IŠLEIDIMAS Į APLINKĄ KITAIŠ NEI TIEKIMO RINKAI TIKSLAIS

PIRMAS SKIRSNIS PARAIŠKA IR PRANEŠIMAS

17. Pranešėjas Leidimui pirmą kartą išleisti GMO į aplinką gauti pateikia Aplinkos ministerijai pagal šios Tvarkos reikalavimus parengtą paraišką ir pranešimą, kuriame nurodoma:

17.1. informacija, nurodyta:

17.1.1. šios Tvarkos 3 priede, kai prašoma Leidimo išleisti į aplinką genetiškai modifikuotus aukštesniuosis augalus;

17.1.2. šios Tvarkos 2 priede, išskyrus atvejus, nurodytus 17.1.1 punkte;

17.2. informacija dėl duomenų ar rezultatų, paimtų iš kitų pranešėjų pirmiau pateiktų pranešimų, jei informacija nėra konfidenciali arba jei tie pranešėjai yra davę raštišką sutikimą (rašytinio sutikimo kopija turi būti pridėta prie paraiškos), taip pat kita papildoma informacija, kuri, pranešėjo manymu, yra svarbi;

17.3. rizikos aplinkai vertinimas ir išvados;

17.4. pranešimo ir kitų dokumentų santraukos, paruoštos pagal formą, nurodytą šios Tvarkos 4 priede.

18. Gavus Aplinkos ministerijos leidimą, viename pranešime gali būti pranešta apie to paties genetiškai modifikuoto organizmo arba genetiškai modifikuoto organizmo kombinacijos išleidimą toje pačioje vietoje ar skirtingose vietose tuo pačiu tikslu ir per tam tikrą nustatytą laikotarpį.

ANTRAS SKIRSNIS STANDARTINĖ LEIDIMO IŠDAVIMO PROCEDŪRA

19. Aplinkos ministerija pagal šios Tvarkos 17 punktą, gavusi paraišką ir pranešimą:

19.1. užregistruoja paraiškos ir pranešimo gavimo datą;

19.2. nedelsdama išnagrinėja, ar gauta paraiška ir pranešimas atitinka šioje Tvarkoje numatytus reikalavimus ir, jei nustato, kad ne viskas pateikta, tai paprašo pranešėją pateikti trūkstamą informaciją;

19.3. jei reikia, paprašo pranešėją pateikti papildomą informaciją, nurodydama tokio prašymo priežastis;

19.4. gautą paraišką ir pranešimą per 10 dienų elektroniniu paštu ar paštu išsiunčia Priežiūros komitetui ir Suinteresuotoms institucijoms išvadai pateikti per 20 dienų nuo pranešimo išsiuntimo dienos;

19.5. gautą pranešimą per 10 dienų elektroniniu paštu, paštu išsiunčia Ekspertų komitetui išvadai pateikti per 20 dienų nuo pranešimo išsiuntimo dienos.

20. Aplinkos ministerija, išnagrinėjusi visas išvadas, kurias pateikė Priežiūros komitetas ir Suinteresuotos valstybės institucijos, taip pat išnagrinėjusi iš kitų valstybių Europos Sąjungos narių gautas išvadas, per 90 dienų nuo pranešimo gavimo raštu informuoja pranešėją, nurodydama, kad:

20.1. pranešimas atitinka šios Tvarkos reikalavimus ir GMO išleidimas į aplinką gali būti vykdomas. Tokiu atveju Aplinkos ministerija išduoda Leidimą, nurodytą šios Tvarkos 8 priede;

20.2. GMO išleidimas į aplinką negali būti vykdomas, nes neatitinka šios Tvarkos reikalavimų. Tokiu atveju Aplinkos ministerija nurodo atmetimo priežastis ir informuoja Komisiją.

21. Apskaičiuojant šios Tvarkos 20 punkte nurodytą 90 dienų laikotarpį, neįskaitomas laikas, kai Aplinkos ministerija:

21.1. laukia trūkstamos ar papildomos informacijos, kurios ji pareikalavo iš pranešėjo pagal šios Tvarkos 19.2 ar 19.3 punktus;

21.2. vykdo viešą konsultavimąsi su visuomene pagal Visuomenės informavimo ir dalyvavimo išduodant leidimus naudoti genetiškai modifikuotus organizmus tvarką, patvirtintą aplinkos ministro 2003 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 299 (Žin., 2003, Nr. 62-2832). Dėl viešo konsultavimosi 90 dienų terminas negali būti pratęstas ilgiau nei 30 dienų.

22. Pranešėjas privalo informuoti visuomenę apie paraiškos ir pranešimo apgalvotai išleisti GMO į aplinką pateikimą Aplinkos ministerijai, šios paraiškos ir pranešimo nagrinėjimą bei Leidimo išdavimą, laikydamasis Visuomenės informavimo

ir dalyvavimo išduodant leidimus naudoti genetiškai modifikuotus organizmus tvarkos ir gali išleisti GMO į aplinką tik gavęs Aplinkos ministerijos Leidimą pagal šios tvarkos 20.1 punktą, laikydamasis visų jame nurodytų sąlygų. Taip pat pranešėjas privalo užtikrinti, kad jokia medžiaga, gauta iš GMO, kurie apgalvotai išleidžiami į aplinką kitais nei tiekimo rinkai tikslais, nebūtų tiekiami rinkai, išskyrus VII skyriuje numatytus atvejus.

TREČIAS SKIRSNIS NAUJOS INFORMACIJOS PATEIKIMAS IR LEIDIMO SĄLYGŲ PAKEITIMAS

23. Jeigu pranešimo nagrinėjimo metu ar po to, kai patvirtintas Leidimas išleisti į aplinką GMO, pranešėjas gauna naujos informacijos apie poveikį žmonių sveikatai ar aplinkai ir jeigu planuojamoje ar leistoje veikloje atsiranda nenumatytų pasikeitimų, dėl kurių kyla ar gali kilti neigiamas poveikis žmonių sveikatai ar aplinkai, pranešėjas nedelsdamas:

23.1. imasi būtinų priemonių žmonių sveikatai ir aplinkai apsaugoti;

23.2. iš anksto arba iš karto gavęs naujos informacijos arba sužinojęs apie planuojamoje ar leistinoje veikloje nenumatytą pakeitimą, informuoja Aplinkos ministeriją apie visus pakeitimus;

23.3. peržiūri pranešime nurodytas priemones, patikslina pranešime nurodytą informaciją ir sąlygas.

24. Jei šios Tvarkos 23 punkte nurodyta informacija gaunama tuo metu, kai pranešimą nagrinėja valstybės Europos Sąjungos narės institucija, arba po to, kai toji institucija jau yra davusi Leidimą į aplinką išleisti GMO, pranešėjas nedelsiant imasi 23 punkte nurodytų veiksmų.

25. Gavusi informacijos apie galimą poveikį žmonių sveikatai ar aplinkai arba susiklosčius šios Tvarkos 23 punkte nurodytoms aplinkybėms, Aplinkos ministerija:

25.1. įvertina gautą informaciją;

25.2. informuoja visuomenę pagal Visuomenės informavimo ir dalyvavimo išduodant leidimus naudoti genetiškai modifikuotus organizmus tvarką, patvirtintą aplinkos ministro 2003 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 299;

25.3. gali pareikalauti, kad pranešėjas:

25.3.1. pakeistų apgalvoto išleidimo į aplinką sąlygas;

25.3.2. sustabdytų apgalvotą išleidimą į aplinką;

25.3.3. visiškai nutrauktų apgalvotą išleidimą į aplinką.

VII. GMO TIEKIMAS RINKAI

PIRMAS SKIRSNIS PARAIŠKA IR PRANEŠIMAS

26. Pranešėjas Sutikimui pirmą kartą tiekti GMO rinkai gauti pateikia Aplinkos ministerijai pagal šios Tvarkos reikalavimus parengtą paraišką ir pranešimą, kuriame nurodoma:

26.1. informacija, nurodyta:

26.1.1. šios Tvarkos 3 priede, kai prašoma Sutikimo tiekti rinkai genetiškai modifikuotus aukštesniuosis augalus;

26.1.2. šios Tvarkos 2 priede, išskyrus atvejus, nurodytus 26.1.1 punkte;

26.2. papildoma informacija, nurodyta šios Tvarkos 5 priede;

- 26.3. rizikos aplinkai vertinimas ir išvados;
- 26.4. produkto tiekimo rinkai sąlygos, įskaitant konkrečias jo naudojimo ir tvarkymo sąlygas;
- 26.5. prašomas Sutikimo galiojimo terminas, kuris negali būti ilgesnis nei 10 metų;
- 26.6. stebėsenos planas, parengtas pagal Patiektų rinkai genetiškai modifikuotų organizmų ar jų produktų stebėsenos plano rengimo taisyklės, patvirtintas aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 601 (Žin., 2003, Nr. 115-5234 2010, Nr. 36-1740), įskaitant pasiūlymą, kokiam terminui toks planas rengiamas. Šis terminas gali skirtis nuo prašomo Sutikimo galiojimo termino;
- 26.7. pasiūlymas dėl ženklinimo, kuris turi atitikti šios Tvarkos 5 priede nustatytus reikalavimus. Etiketėje ar produkto lydymajame dokumente turi būti aiškiai užrašyta, ar produkte yra genetiškai modifikuotų organizmų: "Šio produkto sudėtyje yra genetiškai modifikuotų organizmų";
- 26.8. pasiūlymas dėl pakavimo, kuris turi atitikti šios Tvarkos 5 priede nustatytus reikalavimus;
- 26.9. pranešimo ir kitų dokumentų santraukos, paruoštos pagal sutrumpintos informacijos pateikimo formą, nurodytą šios Tvarkos 6 priede;
- 26.10. informacija apie duomenis arba rezultatus, gautus, atlikus tų pačių GMO ar tos pačios GMO kombinacijos išleidimą į aplinką, apie kurią:
- 26.10.1. buvo pranešta anksčiau arba pranešama dabar ir/arba
- 26.10.2. kuris yra pranešėjo vykdomas Europos Bendrijoje arba už jos ribų.
27. Pranešėjas gali:
- 27.1. prašyti Aplinkos ministerijos, kad būtų galima neteikti dalies ar visos šios Tvarkos 5 priedo B skirsnyje numatytos informacijos, jeigu pranešėjas, remdamasis GMO išleidimo į aplinką rezultatais arba pagrįstomis mokslinėmis išvadomis, mano, kad GMO tiekimas rinkai ir jo naudojimas nekelia rizikos žmonių sveikatai ir aplinkai;
- 27.2. nurodyti duomenis ar rezultatus, paimtus iš kitų pranešėjų anksčiau pateiktų pranešimų arba papildomą informaciją, kuri, pranešėjo manymu, yra svarbi, jei ta informacija, duomenys ir rezultatai nėra konfidencialūs arba jei kiti pranešėjai yra davę Sutikimą (rašytinio Sutikimo kopija turi būti pridėta prie paraiškos).
28. Draudžiama nepateikus paraiškos ir pranešimo GMO naudoti, nesilaikant konkrečių to produkto naudojimo sąlygų, kitoje nei nustatyta aplinkoje ir (arba) geografinėje srityje, nei nurodyta sutikime.

ANTRAS SKIRSNIS SUTIKIMO PROCEDŪRA

29. Aplinkos ministerija pagal šios Tvarkos 26 punktą, gavusi paraišką ir pranešimą:
- 29.1. užregistruoja paraiškos ir pranešimo gavimo datą;
- 29.2. nedelsdama išnagrinėja, ar gauta paraiška ir pranešimas atitinka šioje Tvaroje numatytus reikalavimus ir, jei nustato, kad ne viskas pateikta, tai paprašo pranešėją pateikti trūkstamą informaciją;
- 29.3. jei reikia, paprašo pranešėją pateikti papildomą informaciją, nuroydama tokio prašymo priežastis;
- 29.4. gautą pranešimą per 10 dienų elektroniniu paštu ar paštu išsiunčia Priežiūros komitetui, Suinteresuotoms institucijoms ir Ekspertų komitetui išvadai pateikti per 20 dienų nuo pranešimo išsiuntimo dienos;

29.5. gali savo iniciatyva pateikti pasiūlymą dėl kriterijų ir informacijos pateikimo reikalavimų, kuriuos turi atitikti pranešimas apie tam tikrų rūšių GMO kaip atskirų produktų ar esančių kituose produktuose tiekimą rinkai.

30. Aplinkos ministerija, išnagrinėjusi visas išvadas, kurias pateikė Priežiūros komitetas, Suinteresuotos valstybės institucijos ir Ekspertų komitetas, per 90 dienų nuo pranešimo gavimo dienos:

30.1. parengia įvertinimo ataskaitą, kurioje nurodo, ar atitinkamas (-i) GMO gali būti tiekiamas (-i) rinkai;

30.2. siunčia šios Tvarkos 30.1 punkte nurodytą ataskaitą pranešėjui.

31. Apskaičiuojant šios Tvarkos 30 punkte nurodytą 90 dienų laikotarpį, neįskaitomas laikas, kai Aplinkos ministerija laukia trūkstamos ar papildomos informacijos, kurios ji paprašė pranešėjo pagal šios Tvarkos 29.2 ir 29.3 punktus.

32. Aplinkos ministerija rengia įvertinimo ataskaitą pagal šios Tvarkos 7 priede numatytus reikalavimus.

33. Aplinkos ministerija nedelsdama išsiunčia kitų valstybių Europos Sąjungos narių kompetentingoms institucijoms ir Komisijai šios Tvarkos 26.9 punkte nurodytą informaciją (dokumentų santrauką).

34. Šios Tvarkos 30.1 punkte numatytu atveju, kai atitinkamas (-i) GMO gali būti tiekiamas (-i) rinkai, Aplinkos ministerija siunčia Komisijai savo ataskaitą kartu su papildomai pateikta ar bet kokia kita informacija, kuria ji rėmėsi rengdama ataskaitą.

35. Šios Tvarkos 30.1 punkte numatytu atveju, kai atitinkamas (-i) GMO negali būti tiekiamas (-i) rinkai, ne anksčiau kaip po 15 dienų nuo vertinimo ataskaitos išsiuntimo pranešėjui dienos ir ne vėliau kaip po 105 dienų nuo pranešimo gavimo dienos Aplinkos ministerija siunčia savo ataskaitą kartu su papildomai pateikta ar bet kokia kita informacija, kuria ji rėmėsi rengdama ataskaitą.

36. Jeigu įvertinimo ataskaitoje pagal šios Tvarkos 30.1 punktą nurodyta, kad GMO negali būti tiekiamas (-i) rinkai, kiekvienu atveju nurodomos tokio vertinimo priežastys.

37. Sutikimas tiekti GMO rinkai išduodamas:

37.1. Aplinkos ministerijai nusprendus, kad GMO gali būti tiekiamas rinkai;

37.2. jei per 60 dienų nuo šios Tvarkos 30.1 punkte nurodytos vertinimo ataskaitos išplatavimo dienos nei iš valstybės Europos Sąjungos narės, nei iš Komisijos nėra gauta jokių argumentuotų prieštaravimų; arba

37.3. neišspręsti klausimai išsprendžiami per 105 dienų laikotarpį.

38. Aplinkos ministerija išduoda pranešėjui Sutikimą tiekti GMO rinkai, perduodama jį pranešėjui, ir per 30 dienų informuoja apie tai kitas valstybes Europos Sąjungos nares ir Komisiją.

39. Pranešėjas privalo informuoti visuomenę apie paraiškos ir pranešimo tiekti GMO rinkai pateikimą Aplinkos ministerijai, šios paraiškos ir pranešimo nagrinėjimą bei Sutikimo davimą, laikydamasis Visuomenės informavimo ir dalyvavimo išduodant leidimus naudoti genetiškai modifikuotus organizmus tvarkos.

TREČIAS SKIRSNIS SUTIKIMO GALIOJIMAS

40. Galiojimo terminas nurodomas Sutikime, tačiau jis negali būti ilgesnis kaip 10 metų.

41. Norint patvirtinti GMO ir GMO palikuonis, kurių sėklomis ketinama prekiauti pagal atitinkamus Europos Bendrijos teisės aktus, pirmojo Sutikimo

galiojimo terminas baigiasi ne vėliau kaip praėjus dešimčiai metų nuo pirmosios GMO turinčio augalo veislės pirmojo įrašymo į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ar ES žemės ūkio augalų ir daržovių rūšių veislių bendruosius katalogus.

42. Norint patvirtinti GMO ar GMO palikuonis, kurių sėklomis ketinama prekiauti pagal atitinkamus Europos Bendrijos teisės aktus, pirmojo Sutikimo galiojimo terminas baigiasi ne vėliau kaip praėjus dešimčiai metų nuo pirmosios GMO turinčio augalo veislės pirmojo įtraukimo į oficialų augalų veislių sąrašą pagal Nacionalinių augalų veislių sąrašo sudarymo ir tvarkymo nuostatus, patvirtintus žemės ūkio ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-692 (Žin., 2005, Nr. 3-55; 2010, Nr. 144-7388).

43. Miško dauginamosios medžiagos atveju pirmojo Sutikimo galiojimo terminas baigiasi ne vėliau kaip praėjus dešimčiai metų nuo GMO turinčios sėklinės bazės pirmojo įtraukimo į Lietuvos miško sėklinės bazės sąvadą pagal Lietuvos miško sėklinės bazės sąvado tvarkymo nuostatus, patvirtintus aplinkos ministro 2002 m. rugpjūčio 23 d. įsakymu Nr. 457 (Žin., 2002, 89-3813).

KETVIRTAS SKIRSNIS

NAUJOS INFORMACIJOS PATEIKIMAS IR SUTIKIMO SĄLYGŲ

PAKEITIMAS

44. Jeigu pranešimo nagrinėjimo metu ar po to, kai buvo duotas Sutikimas tiekti GMO rinkai, pranešėjas gauna naujos informacijos apie galimą poveikį žmonių sveikatai ar aplinkai, pranešėjas nedelsdamas:

44.1. imasi būtinų priemonių žmonių sveikatai ir aplinkai apsaugoti;

44.2. iš anksto arba iš karto, gavęs naujos informacijos arba sužinojęs apie nenumatytą poveikį, informuoja Aplinkos ministeriją;

44.3. patikslina pranešime nurodytą informaciją ir sąlygas.

45. Aplinkos ministerija pranešimo nagrinėjimo metu, gavusi naujos informacijos, nedelsdama Komisijai ir kitų valstybių Europos Sąjungos narių kompetentingoms institucijoms pateikia:

45.1. gautą naują informaciją pagal šios Tvarkos 44 punktą apie galimą GMO poveikį žmonių sveikatai ar aplinkai;

45.2. gautą papildomą informaciją, kurios pareikalavo iš pranešėjo per 60 dienų nuo įvertinimo ataskaitos išplatavimo dienos, ir argumentuotus prieštaravimus dėl atitinkamo GMO tiekimo rinkai;

46. Jei šios Tvarkos 45 punkte nurodyta informacija gaunama po to, kai buvo duotas Sutikimas, Aplinkos ministerija per 60 dienų nuo naujos informacijos gavimo dienos pateikia Komisijai įvertinimo ataskaitą, kurioje nurodo:

46.1. ar Sutikimo sąlygos turėtų būti keičiamos ir kaip;

46.2. ar turėtų būti nutrauktas Sutikimo galiojimas.

47. Jei per 60 dienų nuo naujos informacijos išplatavimo dienos valstybės Europos Sąjungos narės ar Komisija nepareiškia jokių argumentuotų prieštaravimų arba jei neišspręsti klausimai išsprendžiami per 75 dienas, Aplinkos ministerija:

47.1. pakeičia Sutikimą pagal pateiktus pasiūlymus;

47.2. perduoda pakeistą Sutikimą pranešėjui;

47.3. per 30 dienų apie tai informuoja kitas valstybes Europos Sąjungos nares ir Komisiją.

PENKTAS SKIRSNIS

SUTIKIMO APRIBOJIMAS, SUSTABDYMAS AR NUTRAUKIMAS

48. Negali būti draudžiama, ribojama ar trukdoma tiekti GMO rinkai, jei jų pateikimas atitinka šioje Tvarkoje nustatytus reikalavimus, išskyrus atvejus, nurodytus šios Tvarkos 49 ir 50 punktuose.

49. Aplinkos ministerija gali laikinai apriboti ar sustabdyti GMO naudojimą ir/arba pardavimą Lietuvoje, jei turi svarbių priežasčių manyti, kad minėtas produktas, apie kurį buvo tinkamai pranešta ir kurį tiekti rinkai pagal šią Tvarką buvo duotas Sutikimas, kelia ar gali sukelti riziką žmonių sveikatai ar aplinkai. Tokį sprendimą Aplinkos ministerija gali priimti, remdamasi:

49.1. nauja ar papildoma po duoto Sutikimo gauta informacija, galinčia paveikti rizikos aplinkai įvertinimą arba pakartotinių informacijos įvertinimą;

49.2. naujais ar papildomais moksliniais tyrimais.

50. Aplinkos ministerija gali didelės rizikos atveju sustabdyti ar nutraukti duotą Sutikimą tiekti GMO rinkai Lietuvoje ir informuoti visuomenę.

51. Aplinkos ministerija nedelsdama informuoja Komisiją bei kitas valstybes Europos Sąjungos nares apie veiksmus, kurių buvo imtasi pagal šios Tvarkos 49, 50 punktus, ir pagrindžia savo sprendimą, pateikdama rizikos aplinkai vertinimo apžvalgą, kurioje nurodo:

51.1. ar turėtų būti keičiamos Sutikimo sąlygos ir kaip;

51.2. ar turėtų būti nutraukiamas Sutikimo galiojimas;

51.3. naują ar papildomą informaciją, kuria ji rėmėsi priimdama sprendimą.

ŠEŠTAS SKIRSNIS PRANEŠIMAS DĖL SUTIKIMO ATNAUJINIMO

52. Pranešėjas, norėdamas atnaujinti Sutikimą, likus ne mažiau kaip 9 mėnesiams iki Sutikimo termino pabaigos, pateikia Aplinkos ministerijai pranešimą, kuris susideda iš:

52.1. pirmojo Sutikimo tiekti rinkai GMO kopijos;

52.2. pagal Pateiktų rinkai genetiškai modifikuotų organizmų ar jų produktų stebėsenos plano rengimo taisykles vykdytos stebėsenos ataskaitos;

52.3. gautos kitos naujos informacijos apie produkto keliamą riziką žmonių sveikatai ir/arba aplinkai;

52.4. tam tikrais atvejais pasiūlymo dėl pirmojo Sutikimo sąlygų pakeitimo ar papildymo, be to, dėl būsimojo monitoringo (stebėsenos) ir dėl Sutikimo galiojimo termino sąlygų.

SEPTINTAS SKIRSNIS SUTIKIMO ATNAUJINIMO PROCEDŪRA

53. Aplinkos ministerija užregistruoja pranešimo gavimo datą ir, jei pranešimas atitinka šios Tvarkos VI skirsnio nuostatas, nedelsdama nusiunčia pranešimo kopiją ir įvertinimo ataskaitą Komisijai. Aplinkos ministerija įvertinimo ataskaitą taip pat nusiunčia pranešėjui.

54. Įvertinimo ataskaitoje Aplinkos ministerija nurodo, ar atitinkamas (-i) GMO gali likti rinkoje ir kokiomis sąlygomis.

55. Aplinkos ministerija atnaujina Sutikimą dėl atitinkamo GMO patiekimo rinkai, kai:

55.1. per 60 dienų nuo įvertinimo ataskaitos išplatavimo dienos negaunama prieštaravimų nei iš valstybių Europos Sąjungos narių kompetentingų institucijų, nei iš Komisijos;

55.2. buvo prieštaravimas ar prieštaravimai, kuriuos pateikė kitos valstybės Europos Sąjungos narės ar Komisija, bet visi klausimai buvo išspręsti susitariant per 75 dienas nuo įvertinimo ataskaitos išplatavimo dienos.

56. Aplinkos ministerija raštu pateikia pranešėjui savo galutinį sprendimą dėl Sutikimo atnaujinimo ir per 30 dienų apie tai informuoja kitas valstybes Europos Sąjungos nares ir Komisiją.

57. Kol nėra priimtas galutinis sprendimas dėl Sutikimo atnaujinimo, pranešėjas, pagal šios Tvarkos 52 punktą pateikęs pranešimą, gali tiekti GMO rinkai pagal pirmame Sutikime nurodytas sąlygas.

AŠTUNTAS SKIRSNIS VII SKYRIAUS TAIKYMO IŠIMTYS

58. Šios Tvarkos VII skyriaus nuostatos netaikomos GMO kuriuos tiekti rinkai leidžiama pagal Europos Bendrijos teisės aktus, numatančius konkretų rizikos aplinkai įvertinimą, atitinkantį Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų, genetiškai modifikuotų organizmų arba jų kaip atskirų produktų ar esančių kituose produktuose, rizikos žmonių sveikatai ir aplinkai vertinimo tvarkos apraše nurodytus principus ir remiantis šios Tvarkos 2 ir 3 priede nurodyta informacija, nepažeidžiant:

58.1. papildomų reikalavimų, numatytų minėtuose Europos Bendrijos teisės aktuose, pagal kuriuos leidžiamas tiekimas rinkai;

58.2. reikalavimų, susijusių su rizikos valdymu, ženklinimu, prireikus monitoringu, visuomenės informavimu ir apsaugos sąlyga, kurie būtų bent jau lygiaverčiai tiems, kurie yra nustatyti šioje Tvaroje.

59. Šios Tvarkos VII skyriaus nuostatos netaikomos GMO kaip atskiriems produktams ar esantiems kituose produktuose, kuriuos tiekti rinkai leista pagal 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 726/2004, nustatantį Bendrijos leidimų dėl žmonėms skirtų ir veterinarinių vaistų išdavimo ir priežiūros tvarką ir įsteigiantį Europos vaistų agentūrą (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 34 tomas, p. 229), remiantis šios Tvarkos 2 ir 3 priede nurodyta informacija ir jeigu:

59.1. atliekamas konkretus rizikos aplinkai vertinimas, kuris yra lygiavertis Genetiškai modifikuotų mikroorganizmų, Genetiškai modifikuotų organizmų arba jų kaip atskirų produktų ar esančių kituose produktuose rizikos žmonių sveikatai ir aplinkai vertinimo tvarkos apraše nurodytiems principams;

59.2. nepažeidžiami papildomi reikalavimai, susiję su rizikos vertinimu ir rizikos valdymu, ženklinimu, prireikus monitoringu, visuomenės informavimu ir apsaugos sąlyga, numatyti Europos Bendrijos teisės aktais dėl žmonėms skirtų ir veterinarinių vaistų naudojimo.

VIII. KEITIMASIS INFORMACIJA SU KOMISIJA IR KITOMIS VALSTYBĖMIS EUROPOS SĄJUNGOS NARĖMIS

60. Jei įgyjama pakankamai patirties apgalvotai išleidžiant į aplinką tam tikrus GMO tam tikrose ekosistemose, o atitinkami GMO atitinka šios Tvarkos 11 priede nurodytus kriterijus, Aplinkos ministerija, gali Komisijai pateikti motyvuotą pasiūlymą, kad tokių GMO išleidimui į aplinką būtų taikoma supaprastinta tvarka.

61. Komisijai priėmus sprendimą, kuriame nustatyta tvarka dėl konkrečių GMO apgalvoto išleidimo į aplinką Lietuvos Respublikos teritorijoje, Aplinkos ministerija nusprendusi taikyti arba netaikyti tokią tvarką, informuoja apie tai Komisiją.

62. Kai GMO išleidžiami į aplinką turint Leidimą, išduotą supaprastinta tvarka (šios Tvarkos 60-61 punktai), Aplinkos ministerija kartą per metus siunčia Komisijai GMO, kurie buvo išleisti į aplinką Lietuvos Respublikos teritorijoje, bei pranešimų, kurie buvo atmesti, sąrašus.

63. Gavusi pranešimą, pagal šios Tvarkos VII skyrių nedelsdama, o pagal šios Tvarkos VI skyrių ne vėliau kaip per 30 dienų Aplinkos ministerija išsiunčia Komisijai ir kitų valstybių Europos Sąjungos narių kompetentingoms institucijoms kiekvieno tokio pranešimo ir prie jo pridėtų dokumentų sutrumpintą informaciją pagal šios Tvarkos 4 ar 6 priedus.

64. Aplinkos ministerija, priėmusi iš Komisijos ar kitų valstybių Europos Sąjungos narių gaunamus pranešimus dėl GMO apgalvoto išleidimo į aplinką ir prie jų pridėtų dokumentų santraukas, turi:

64.1. pateikti išvadas per 30 dienų po pranešimo ar pranešimo dokumentų santraukos gavimo dienos per Komisiją arba tiesiogiai atitinkamos valstybės Europos Sąjungos narės kompetentingai institucijai;

64.2. jei reikia, paprašyti iš atitinkamos valstybės Europos Sąjungos narės kompetentingos institucijos pateikti viso pranešimo kopiją.

65. Aplinkos ministerija, gavusi iš Komisijos ar kitų valstybių Europos Sąjungos narių kompetentingų institucijų įvertinimo ataskaitas dėl GMO tiekimo rinkai, per 60 dienų nuo gavimo dienos gali:

65.1. pareikalauti iš atitinkamos valstybės Europos Sąjungos narės kompetentingos institucijos pateikti papildomą informaciją. Kiekvienu atveju Aplinkos ministerija nurodo tokio prašymo priežastis;

65.2. pateikti išvadas ar argumentuotus prieštaravimus dėl atitinkamo (-ų) GMO tiekimo rinkai.

66. Rengdama šios Tvarkos 64 ir 65 punktuose nurodytas išvadas, Aplinkos ministerija konsultuojasi su Priežiūros komitetu, Suinteresuotomis institucijomis, Ekspertų komitetu.

67. Siekiant susitarti, Aplinkos ministerija per 105 dienas nuo įvertinimo ataskaitos išplatavimo dienos gali aptarti su kitų valstybių Europos Sąjungos narių kompetentingomis institucijomis ir Komisija visus prieštaravimus.

68. Apskaičiuojant paskutinį 45 dienų laikotarpį, per kurį turi būti pasiektas susitarimas, neįskaitomas laikas, kol iš pranešėjo laukiama papildomos informacijos.

69. Aplinkos ministerija kas 3 metus siunčia Komisijai ataskaitą apie įgytą patirtį, susijusią su GMO, kurie pagal šią Tvarką buvo tiekti rinkai. Apie GMO išleidimo į aplinką rezultatus, kuriuos gavo pagal šios Tvarkos 71.1 punktą, Aplinkos ministerija informuoja Komisiją.

X. ATSAKOMYBĖ IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

70. Už paraiškoje, pranešime ir ataskaitoje pateiktos informacijos tikslumą ir teisingumą atsako pranešėjas.

71. Pranešėjas, išleidžiantis į aplinką GMO, privalo kiekvienais metais iki sausio 25 dienos pateikti Aplinkos ministerijai parengtas metines ataskaitas:

71.1. apie genetiškai modifikuotų aukštesniųjų augalų apgalvoto išleidimo į aplinką rezultatus pagal šios Tvarkos 10 priedą;

71.2. apie genetiškai modifikuotų organizmų, išskyrus aukštesniuosis augalus, apgalvoto išleidimo į aplinką rezultatus.

72. Pranešėjas, tiekiantis rinkai GMO, privalo kiekvienais metais iki sausio 25 dienos pateikti Aplinkos ministerijai pagal Pateiktų rinkai genetiškai modifikuotų organizmų ar jų produktų stebėsenos plano rengimo taisykles vykdytos stebėsenos ataskaitą.

73. Žala, padaryta naudojant GMO, jos padarinių šalinimo išlaidos, taip pat aplinkai padaryta žala atlyginama įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

74. Apgalvotai išleidžiantys į aplinką ar tiekiantys rinkai GMO pranešėjai atsako už saugų genetiškai modifikuotų organizmų ar jų produktų naudojimą, įskaitant technikos ir aptarnaujančio personalo pasirengimą šiam darbui.

75. Pranešėjai už šios Tvarkos reikalavimų pažeidimus atsako įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
